

Pronumele

① Def.: Partea de vorb. flex. care ține locul unui subst.

El învătă bine.

Tula este mai mult.

Freacă și ce face.

Mimmi mi a învățat.

② Clasificare:

x1. personal

x2. de politețe

x3. reflexiv / ~~pron. ind. pron. de înt.~~

x4. pron. ind. pron. de înt.

x5. — u —

posesiv

x6. — u —

demonstrativ

7. — u —

interogativ

8. — u —

relativ

x9. — u —

nehotărât

+10. — u —

negativ.

Pronumele personal

③ Def.: = pron. care se referă la persoane, acestea fiind considerate în 3 aspecte de vorbitor.

Pers I eu, noi = pers care vorbeste

tu, voi = u — care se vorbeste

el, ea ei, ele | despre care se vorbeste

Există 3 categorii distincte ale pron. pers:

a) Pron pers pr - fix marcate în lb. latine

b) pron pers numai de pers a u — a formate

pe termenul lb. române

c) pron. pers de politețe formate pe termenul

lb. rom. în care au devenit forme distincte ale unui alt pron. (pron. de politețe)

- ① Pron. pers pr-jel:
- desemnează persoana gramatică.
 - se declină având o flexiune specifică
 - nu are caz G pt pers I în sg în pl.
 - nu are caz V pt pers I în III sg în pl.
- Numai la cazurile D și Ac prefiute forme accentuate și neaccentuate. Formele neaccentuate pot apărea independente:
- Mi aduci cartea?
sau conjoncte.
Mi-ai adus cartea?

② Declinarea pron. personal:

Pers I eu VI eu

G —
D mie (mi) (mi) — neacc
Ac pe mine, (mă)
V —

Pers II tu VI tu

G —
D ție (ti) (ti)
Ac pe tine, (te)
V —

Pers III masc: el VI el

G al, a, ai, ale lui
D — lui, (îi) (i)
Ac pe el, (il) (l)
V —

femei VI ea

G al, a, ale ei.
D ei, (ei) (i)
Ac pe ea, (o)
V —

VI noi

G —

D nouă, (ne) (ni)
Ac pe noi, (ne)
V —

M - voi

G -

D vouă, na, vi

Ac pe voi, na

V tu voi!

M ei

G al, a, ai, ale lor.

D lor, le, li

Ac pe ei, ni, i

V —

M ele

G al, a, ai, ale lor

D lor, le, li

Ac pe ele, le

V —

3) Funcțiile restrictive ale pron. pers.
Subiect Voi ați încheiat treaba.

M. P. a) în M: Cel care vorbește sunt eu.

b) cartea este a lui. — în G.

c) în Ac Lupta este pt. noi.

Atr. pron. Copilul ei era cuminte. (în G.)
Păturea lor era interesantă.
în Ac: Oamenii mei se nasc și cresc.

C.D. Pe voi va asculta și la române.

Obs poate fi reluat și anticipat prin formule
mece.

ci în D. Măne ne plac dulciurile

— poate fi reluat sau anticipat.

în Ac. S-a despărțit de ea.

C de agent. Coroarele au fost luate de ea.

C. circumstanțiale diferite:

CCL a) în G. Împrejurări — mi stau copii.

↓
pe lângă cele G.

b) în Ac Vino pe la noi.

CCM El este mai înalt decât mine (de mod comparativ)

CCf M-am născut din piciu lor.

CC. Sociativ Vino să te plimbi împreună cu noi.

CC. Instrumental Prin ei am obținut această aprobare

CC. Conditional :

In cazul ei eu luam alte măsuri.

CC. Cumulativ : Pe lângă noi am mai intrat în altă în compartiment.

CC. Opțional : In loc de voi, am venit altii.

CC de Relativ : După mine, vă spun doar atât.

CC. de Excepție : Totuși am venit la școală în afara de el.

(4) Diferite valori de întrebuințare ale pron. pers. :

In fct. de contextele în care apar, în fct. de scop și de intenție pron. pers pot avea urm. valori.

a) val. de dativ etc (al interesului, al valorii morale și afective)

↳ caracteristic pt. persoane necestrate inde-
pendente sau conjuncte pt. pers I și a și în pl.

Arată o locuitorul sau interlocutorul sunt
interesati și participă intens la acțiune.

In au fct. sintactice și numai fct. stilistice.

In să mi te gătești și să te duci la ea.

A fost în fața cântărilor și-ți gâlgâniul.

b) val de dativ posesiv când se include ideea
de posesie : Lasă-ți lumea la pălărie
↳ pron posesiv.

Copiii și o-au culcat.

In fct. sintactice de :

① atr. pronominal : Sufletu-mi mă doare.
al meu

intrebutunul de la un subiect la altul?

② Complemente circ.
Împrejurare-ne stăteam copii.

d) Valoare neutră caracteristică pt. forma de
D^ui⁹ & Ac^o care nu precizează o referire la un
anume mers.

Alu au fct. înțeleg.

A drept & la fugă.

Do i în băie, dă i în vin.

d) Valoare limitată în lb. populară. pt. ^{pers} a cu-a
sg. gîrîm plîndea acestuia în sensul de
sotul sau bărbatul meu.

El mi-i acasă. (sotul)

e) Valori rezultate din schimbarea persoanei
- pluralul modestiei: Min noi ne puntem
adunat de pe drumuri.

- pluralul autorității: Min, în această lucrare,
am scris...

- pluralul autorității sau al majestății:
Min, președintele României.

- pluralul solidarității.

Min puntem copii comuniți în ne ne supărăm
pe întreg.

Pronume personale înominale
paralele pt. pers a cu-a: domnul, doamna
propriu din formulele reche. Min, înso în funcționare
ca înominale pt. pers a cu-a, având aceleași fct.
înțeleg.

Pron de politețe